ARAŞTIRMA MAKALESİ/ ORIGINAL ARTICLE

DOI: 10.17986/blm.1810
Adli Tıp Bülteni 2026;31(2):198-204

Suç Korkusu: Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinde Suç Korkusu ve Mağdur Olma Riski Algısı: Bireysel ve Çevresel Faktörlerin Rolü

Ergül Akgök[1], Neylan Ziyalar[2], Ziyaettin Erdem[3], Kenan Kaya[4], Mete Korkut Gülmen[4]

[1] Çukurova Üniversitesi Adli Bilimler Enstitüsü, Adana, Türkiye
[2] İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye
[3] Adli Tıp Kurumu Eskişehir Şube Müdürlüğü, Eskişehir, Türkiye
[4] Çukurova Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Adana, Türkiye

Öz

Suç korkusu: Çukurova Üniversitesi öğrencilerinde suç korkusu ve mağdur olma riski algısı: bireysel ve çevresel faktörlerin rolü

Amaç: Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinde suç korkusu ve mağduriyet risk algısının düzeyini belirlemek ve bu algıyı etkileyen bireysel ve çevresel faktörleri incelemektir. Bu kapsamda, suç korkusunun doğrudan mağduriyet deneyiminden mi yoksa algılanan risk ve çevresel faktörlerden mi etkilendiği araştırılmıştır.
Yöntem: Kesitsel tipte planlanan çalışma, Çukurova Üniversitesi'nde öğrenim gören 496 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak Suç Korkusu Ölçeği kullanılmıştır. Veriler bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi ve korelasyon analizleri ile değerlendirilmiştir. Ayrıca, suç korkusunu yordayan değişkenleri belirlemek amacıyla çok değişkenli analiz yaklaşımı benimsenmiştir.
Bulgular: Katılımcıların suç mağduriyet korkusu ve risk algısı düzeylerinin yüksek olduğu saptanmıştır. Kadınların tüm alt boyutlarda erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahip olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Yaş grupları arasında anlamlı fark bulunurken ($p<0,05$), eğitim düzeyine göre fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Doğrudan mağduriyet deneyiminin suç korkusu üzerinde anlamlı etkisi bulunmazken, güvensiz hissetme düzeyini artırdığı belirlenmiştir ($p<0,05$). Buna karşılık, algılanan fiziksel ve sosyal düzensizlik değişkenlerinin suç korkusu ve mağduriyet risk algısı ile daha güçlü ilişkili olduğu saptanmıştır. Algılanan fiziksel ve sosyal düzensizlik arttıkça suç korkusu ve risk algısı düzeylerinin arttığı görülmüştür. Değişkenler arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler saptanmıştır ($p<0,05$).
Sonuç: Suç korkusu ve mağduriyet risk algısının, doğrudan mağduriyet deneyiminden ziyade bireysel ve çevresel faktörlerle ilişkili olduğu görülmüştür. Bu bulgu, suç korkusunun yalnızca deneyim temelli değil, aynı zamanda algısal ve çevresel belirleyicilerle şekillendiğini göstermektedir. Bu nedenle suç korkusunun azaltılmasına yönelik politikaların, kentsel çevrenin düzenlenmesi ve sosyal bağların güçlendirilmesine odaklanması gerekmektedir. Elde edilen sonuçlar, suç korkusunun adli süreçlere başvuru davranışı ve mağduriyet bildirimi üzerinde dolaylı etkileri olabileceğini düşündürmektedir.
Anahtar Kelimeler: Suç korkusu, Mağduriyet risk algısı, Kentsel çevre, Üniversite öğrencileri

Abstract

Fear of crime and perceived risk of victimization among Çukurova University students: the role of individual and environmental factors

Objective: This study aimed to determine the levels of fear of crime and perceived victimization risk among university students and to examine the individual and environmental factors influencing these perceptions. It also investigated whether fear of crime is associated primarily with direct victimization experiences or with perceived risk and environmental factors.
Methods: This cross-sectional study included 496 students from Çukurova University. The Fear of Crime Scale was used for data collection. Data were analyzed using independent samples t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), correlation analyses, and multivariate analysis to identify predictors of fear of crime.
Results: Participants demonstrated high levels of fear of crime and perceived victimization risk. Female participants had significantly higher scores than males across all subdimensions ($p<0.05$). Significant differences were observed among age groups ($p<0.05$), whereas education level showed no significant difference ($p>0.05$). Direct victimization experience was not significantly associated with fear of crime but was associated with increased feelings of insecurity ($p<0.05$). In contrast, perceived physical and social disorder showed stronger associations with fear of crime and perceived victimization risk. Higher perceived disorder was associated with increased fear and risk perception. Significant positive correlations were identified among the variables ($p<0.05$).
Conclusion: Fear of crime and perceived victimization risk were more closely associated with individual and environmental factors than with direct victimization experiences. These findings indicate that fear of crime is shaped by perceptual and environmental determinants. Policies should therefore focus on improving urban environments and strengthening social cohesion, with potential indirect benefits for reporting behavior.
Keywords: Fear of crime, Perceived risk of victimization, Urban environment, University students

Nasıl Atıf Yapmalı: Akgök E, Ziyalar N, Erdem Z, Kaya K, Gülmen M K. Suç Korkusu: Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinde Suç Korkusu ve Mağdur Olma Riski Algısı: Bireysel ve Çevresel Faktörlerin Rolü. Bull Leg Med 2026;31(2):198-204. https://doi.org/ 10.17986/blm.1810

Sorumlu Yazar: Ziyaettin Erdem, Adli Tıp Kurumu Eskişehir Şube Müdürlüğü, Eskişehir, Türkiye
Email: zyferdem@gmail.com **ORCID iD:** 0000-0003-4993-4528

©Telif Hakkı 2026 Adli Tıp Uzmanları Derneği / Adli Tıp Bülteni, Akademisyen Yayıncılık tarafından yayınlanmıştır. Atıf 4.0 Uluslararası (CC BY 4.0) lisansı altında lisanslanmıştır
©Copyright 2026 Association of Forensic Medicine Specialists / Forensic Medicine Bulletin, published by Akademisyen Publishing. Licensed under Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Geliş: 24.03.2026
Kabul: 24.05.2026

Bull Leg Med 2026;31(2):198-204

GİRİŞ

Suç korkusu, bireylerin yaşam kalitesini düşüren, fiziksel ve psikolojik açıdan yıpratıcı etkiler yaratan, güvensizlik duygusunu artırarak sosyal ilişkileri ve toplumsal bağı zayıflatan önemli bir sosyal sorundur. Bu yönüyle suç korkusu, yalnızca bireysel bir deneyim değil, aynı zamanda toplumsal güvenlik algısını ve adli süreçlere başvuru davranışını etkileyen önemli bir olgu olarak değerlendirilmektedir.

Bu çalışma, Çukurova Üniversitesi'nde öğrenim gören ön lisans, yüksekokul, lisans ve lisansüstü öğrenciler üzerinde uygulanacak Suç Korkusu Ölçeği aracılığıyla suç korkusunun risk faktörlerini belirlemeyi, bu faktörlerin suç korkusu ve suç risk algısı üzerindeki etkilerini ortaya koymayı, mekânsal güvenliğin önemini değerlendirmeyi ve kentsel mekânda suç korkusu izlerinin bireylerin algıları üzerindeki yansımalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda çalışmada, suç korkusunun doğrudan mağduriyet deneyiminden mi yoksa algılanan risk ve çevresel faktörlerden mi daha fazla etkilendiği sorusuna yanıt aranmıştır. Elde edilecek bulgular doğrultusunda, daha güvenli bir kent ve dolayısıyla daha güvenli bir toplum oluşturulmasına katkı sağlamak üzere ilgili kurum ve birimlere veri sunulması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bu çalışmanın temel hipotezleri şu şekildedir: (i) kadınlarda suç korkusu düzeyi erkeklere göre daha yüksektir, (ii) algılanan mağduriyet riski suç korkusunun önemli bir belirleyicisidir, (iii) doğrudan mağduriyet deneyimi her zaman suç korkusu ile doğrudan ilişkili değildir ve (iv) çevresel düzensizlik algısı suç korkusu üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.

Suç korkusu, bireyin suçla doğrudan ya da dolaylı ilişkilendirdiği durumlara yönelik hissettiği korku ve kaygı olarak tanımlanmakta olup (1,2), bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutları içeren çok yönlü ve karmaşık bir olgudur. Bu çok boyutlu yapı, suç korkusunun yalnızca duygusal bir tepki değil, aynı zamanda bilişsel değerlendirmeler ve davranışsal uyum süreçleri ile şekillendiğini göstermektedir. Bireyin fiziksel ve ruhsal açıdan yıpranmasına, güven duygusunun zedelenmesine, yaşam doyumunun azalmasına ve gündelik yaşamının kısıtlanmasına yol açarak hem bireysel hem toplumsal yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir (3,4).

Araştırmalar, suç oranları ile suç korkusu arasında ilişki bulunmakla birlikte, suç oranlarındaki azalmanın suç korkusunda aynı düzeyde bir düşüşe yol açmadığını; suç korkusunun görece güvenli bölgelerde dahi varlığını sürdürebildiğini göstermektedir (5). Bu durum, suç korkusunun nesnel suç düzeylerinden bağımsız olarak algısal ve bağlamsal faktörlerle şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, suç korkusunun suçtan kısmen bağımsız bir sosyal olgu olarak ele alınması gerektiğine işaret etmektedir.

Literatürde suç korkusu, algılanan mağduriyet riski (bilişsel), korkuya eşlik eden duygular (duygusal) ve kaçınma ya da kısıtlama davranışları (davranışsal) olmak üzere üç boyutta kavramsallaştırılmakta; özellikle bilişsel ve davranışsal boyutlar suç korkusunun önemli yordayıcıları olarak değerlendirilmektedir (3,6). Bu yaklaşım, özellikle risk algısının suç korkusunun merkezinde yer aldığını vurgulayan kuramsal modellerle uyumludur (1).

Suç korkusunun risk faktörleri arasında yaş, cinsiyet, sosyoekonomik durum, geçmiş mağduriyet deneyimleri ile bireysel ve çevresel özellikler yer almakta; fiziksel ve sosyal çevredeki bozulma, zayıf sosyal bağlar ve denetim eksikliği suç korkusunu artırmaktadır (7,8). Bu çerçevede suç korkusu, mağduriyet ve savunmasızlık perspektifleri ile sosyal kontrol/düzensizlik ve sosyal problem/kaygı perspektifleri kapsamında ele alınmakta; özellikle kentsel mekândaki fiziksel düzensizlikler ve kitle iletişim araçlarının suç temsilleri suç korkusunun yaygınlaşmasında etkili olmaktadır (9,10). Bu bağlamda çevresel düzensizlik, suç korkusunun oluşumunda yalnızca fiziksel bir belirleyici değil, aynı zamanda algısal bir tehdit unsuru olarak değerlendirilmektedir.

Çok sayıda çalışma, suç korkusunun depresyon, kaygı bozuklukları ve diğer ruhsal sorunlarla ilişkili olduğunu ve suç korkusu düzeyi yüksek bireylerde ruhsal sorun yaşama olasılığının arttığını ortaya koymaktadır (11,12). Bu durum, suç korkusunun yalnızca adli bir olgu değil, aynı zamanda önemli bir halk sağlığı sorunu olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir.

YÖNTEM

Bu çalışma, kesitsel ve tanımlayıcı nitelikte planlanmıştır. Araştırma, Çukurova Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenciler arasından gönüllülük esasına dayalı olarak seçilen katılımcılar ile yürütülmüş olup, örnekleme yöntemi kolayda örnekleme olarak belirlenmiştir. Çalışmaya dahil edilme kriterleri Çukurova Üniversitesi'nde aktif öğrenci olmak ve çalışmaya katılmayı kabul etmek olarak tanımlanmıştır.

Araştırmada, Prof. Dr. Kenneth F. Ferraro tarafından geliştirilen ve Mine Özaşçılar (2006) tarafından Türkçeye uyarlanan "Suç Korkusu: Mağduriyet Riskinin Yorumlanması" ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, Özaşçılar'ın İstanbul'da yaşayan 18–25 yaş arası üniversite öğrencileri üzerinde yürüttüğü yüksek lisans tezinde uygulanmıştır. Toplam 65 maddeden ve 8 bölümden oluşan ölçek; suç mağduriyet korkusu, güvende hissetme, mağduriyet risk algısı, geçmiş mağduriyet deneyimleri, çevresel bozulma, sosyal bütünleşme, kısıtlı davranışlar ve sosyo-demografik özellikleri değerlendirmektedir.

Ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. Suç mağduriyet korkusu alt boyutu için

alfa değeri 0,928; güvende hissetme alt boyutu için 0,843; suç mağduriyet risk algısı alt boyutu için 0,942 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin genel Cronbach alfa katsayısı ise 0,939'dur. Bu değerler, ölçeğin çalışmamız örnekleminde yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin 1. ve 3. bölümlerinde yer alan maddeler, suç mağduriyet korkusu ve mağduriyet risk algısını belirlemek amacıyla 10'lu Likert derecelendirme sistemi ile değerlendirilmiştir. Buna göre 1–4 puan düşük, 5–6 puan orta, 7–10 puan yüksek düzeyde suç korkusu olarak sınıflandırılmıştır.

Kategorik değişkenler sayı ve yüzde, sürekli değişkenler ortalama ve standart sapma ile özetlenmiştir. İki grup karşılaştırmalarında Bağımsız Örneklem t Testi, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Ölçek alt boyutları arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon Analizi ile değerlendirilmiş, güvenirlik analizleri Cronbach alfa katsayısı ile yapılmıştır.

Ayrıca, suç korkusunu yordayan bağımsız değişkenlerin etkisini değerlendirmek amacıyla çok değişkenli regresyon analizi uygulanmıştır. Regresyon modeline cinsiyet, yaş, doğrudan mağduriyet deneyimi, algılanan fiziksel ve sosyal düzensizlik ile mağduriyet risk algısı değişkenleri dahil edilmiştir.

Olası yanlılıkları değerlendirmek amacıyla örneklemin tek merkezli olması ve gönüllülük esasına dayalı seçilmesinin oluşturabileceği sınırlılıklar göz önünde bulundurulmuştur.

Tüm analizler IBM SPSS Statistics 20.0 programı kullanılarak gerçekleştirilmiş ve istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Bu bölüm, araştırmada kullanılan anketten elde edilen bulgulara ilişkin betimleyici ve açıklayıcı tabloları içermektedir. Tablolar, anket formundaki soru sıralamasına paralel olarak düzenlenmiş; her soruya ilişkin bulgular öncelikle betimsel istatistiklerle sunulmuş, ardından değişkenler arasındaki fark ve ilişkilerin belirlenmesi amacıyla bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi, korelasyon ve regresyon analizleri uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar ilgili tablolar eşliğinde raporlanmıştır.

Katılımcıların mağduriyet korku düzeyleri, 10'lu Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılarak değerlendirilmiş; 1–4 puanlar düşük, 5–6 puanlar orta, 7–10 puanlar yüksek korku düzeyi olarak sınıflandırılmıştır.

Katılımcıların suç türlerine ilişkin korku düzeyleri incelendiğinde, şiddet ve konut güvenliğine yönelik durumlarda korkunun belirgin şekilde yüksek olduğu görülmüştür. "Paranız için aldatılmak, kandırılmak veya dolandırılmak", "evdeyken eve girilmesi" ve "öldürülmek" gibi durumlarda katılımcıların önemli bir kısmı yüksek düzeyde korku bildirmiştir. Benzer şekilde, mala yönelik suçlarda da yüksek korku düzeylerinin yaygın olduğu saptanmıştır.

Katılımcıların güvenlik algısının zamansal ve mekânsal olarak değişkenlik gösterdiği belirlenmiştir. Gündüz saatlerinde katılımcılar kendilerini daha güvenli hissederken, gece saatlerinde güvensizlik algısının arttığı görülmüştür. Özellikle kamusal alanlarda gece yalnız bulunma durumunun güvenlik algısını olumsuz etkilediği saptanmıştır. Katılımcıların önemli bir kısmı, yaşadıkları çevrede gece yalnız yürümekten kaçındıkları alanlar bulunduğunu ifade etmiştir.

Katılımcıların mağduriyet risk algısı, 10'lu Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılarak değerlendirilmiş; 1–4 puanlar düşük, 5–6 puanlar orta, 7–10 puanlar yüksek risk algısı olarak sınıflandırılmıştır. Risk algısına ilişkin bulgular, katılımcıların özellikle günlük yaşamda karşılaşılabilir durumlara yönelik daha yüksek algılanan risk düzeyine sahip olduğunu göstermiştir. "Dolandırılmak", "evdeyken veya evde yokken eve girilmesi" ve "sokakta karşılaşılabilecek tehditler" gibi durumlarda yüksek risk algısının yaygın olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık, daha ağır ancak daha nadir görülen suçlara ilişkin risk algısının görece daha düşük olduğu dikkat çekmiştir.

Katılımcıların %25,6'sı son bir yıl içinde doğrudan suç mağduriyeti yaşadığını bildirirken, %74,4'ü mağduriyet yaşamadığını ifade etmiştir. Doğrudan mağduriyet deneyimlerinin sınırlı bir oranda görülmesine rağmen, suç korkusu ve risk algısının yüksek düzeyde bulunması dikkat çekicidir. Doğrudan mağduriyet türleri arasında trafik kazaları ve dolandırıcılık ön plana çıkarken, hırsızlık, cinsel taciz ve aile içi şiddet daha düşük oranlarda bildirilmiştir. Katılımcıların %34,9'u arkadaş ya da akrabalarının son bir yıl içinde suç mağduru olduğunu belirtmiştir. Dolaylı mağduriyet deneyimlerinin yaygınlığı, suç korkusunun yalnızca doğrudan deneyimlerle değil, çevresel ve sosyal aktarım süreçleriyle de ilişkili olabileceğini düşündürmektedir.

Katılımcıların yaşadıkları çevredeki fiziksel ve sosyal düzensizliklere ilişkin algıları incelendiğinde; çöplerin birikmesi, başıboş sokak köpekleri, rahatsız edici komşular ve aşırı gürültü gibi unsurların önemli bir kısmı tarafından "ciddi bir sorun" olarak değerlendirildiği görülmüştür. Özellikle denetimsiz gençler ve alkol veya madde etkisi altındaki bireylerin kamusal alandaki varlığı, en yüksek düzeyde sorun olarak algılanan çevresel faktörler arasında yer almıştır. Kaldırım ve duvar yazıları, boş evler ve bakımsız arsalar ile terk edilmiş araçlar da katılımcıların önemli bir bölümü tarafından sorun olarak değerlendirilmiştir.

Katılımcıların sosyal bütünleşme ve aidiyet algıları incelendiğinde, komşuluk ilişkilerine duyulan güven ve

Bull Leg Med 2026;31(2):198-204

mahalleye aidiyet hissinin orta düzeyde olduğu görülmüştür. Katılımcıların önemli bir kısmının komşularından destek görme konusunda kararsız olması ve mahalle aidiyetinin sınırlı düzeyde kalması dikkat çekicidir. Katılımcıların çoğunluğu yaşadıkları çevrede yabancılarla karşılaştıklarını ve son bir yıl içinde semtlerinde suç işlendiğini duyduklarını ifade etmiştir. Bu durum, algılanan çevresel güvensizlik hissinin sosyal ve bilişsel boyutlarını desteklemektedir. Bildirilen suçlar arasında hırsızlık, aile içi şiddet, trafik kazaları ve kasten yaralama öne çıkmıştır.

Katılımcıların koruyucu ve önleyici davranışları incelendiğinde, çeşitli güvenlik önlemlerinin benimsendiği görülmüştür. Özellikle kapı ve pencere güvenliğini artırmaya yönelik önlemler ile çevresel aydınlatma uygulamalarının yaygın olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, bireysel korunma stratejileri kapsamında kendini koruma tekniklerine yönelik bilgi edinme ve koruyucu obje taşıma davranışlarının da belirli bir oranda mevcut olduğu saptanmıştır. Kaçınma davranışlarının yaygınlığı dikkat çekici olup, katılımcıların önemli bir kısmının özellikle gece saatlerinde güvensiz olarak algıladıkları bölgelerden uzak durduğu görülmüştür. Ayrıca katılımcıların bir bölümünün suç korkusu nedeniyle günlük aktivitelerini sınırlandırdığı belirlenmiştir.

Katılımcıların ikamet süresi ve konut özellikleri incelendiğinde, çoğunluğun uzun süredir aynı adreste yaşadığı ve ağırlıklı olarak apartman tipi konutlarda ikamet ettiği görülmüştür. Bu durum, katılımcıların çevresel algılarının geçici değil, yerleşik deneyimlere dayalı olarak oluştuğunu düşündürmektedir.

Tablo 1. Cinsiyetiniz nedir?

	Şıklar	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yanıtlar	Erkek	255	51,4
	Kadın	241	48,6
	Toplam	496	100,0

Tablo 2. Kaç yaşındasınız?

	Şıklar	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yanıtlar	18-21	213	42,9
	22-25	156	31,5
	26-35	77	15,5
	36-49	40	8,1
	50+	10	2,0
	Toplam	496	100,0

Katılımcıların genel sağlık durumuna ilişkin değerlendirmeleri incelendiğinde, %27,2'si sağlığını "iyi", %12,5'i "orta", %5,2'si "mükemmel" ve %2,0'ı "zayıf" olarak tanımlamıştır. Katılımcıların %53,0'ına ait sağlık durumu verisinin sistemde kayıtlı olmadığı belirlenmiştir. Beden Kitle İndeksi (BKİ) verilerine göre katılımcıların %35,9'u normal kilolu, %9,1'i fazla kilolu olup; %1,4'ü 1. derece, %0,8'i ise 2. derece obez olarak sınıflandırılmıştır.

Tablo 3. Öğrenim düzeyiniz

	Şıklar	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yanıtlar	Yüksekokul	158	31,9
	Lisans	263	53,0
	Yüksek Lisans	45	9,1
	Doktora	30	6,0
	Toplam	496	100,0

Tablo 4. Suç Korkusu Ölçeği Alt Boyut Puanları

	Suç Mağduriyet Korkusu	Suç Mağduriyet Risk Algısı	Güvensiz Hissetme
Sayı (n)	496	496	496
Aritmetik Ortalama (¯x)	70,73	60,88	10,25
Standart Ortalama Hatası (Shx)	1,060	1,136	0,166
Medyan	78	60	10
Standart Sapma (ss)	23,599	25,295	3,703

Suç Mağduriyet Korkusu alt boyutunun aritmetik ortalaması 70,73 (ss=23,599; SH=1,060) olarak hesaplanmıştır. Suç Mağduriyet Risk Algısı alt boyutunda aritmetik ortalama 60,88 (ss=25,295; SH=1,136) bulunmuştur. Güvensiz Hissetme alt boyutunun aritmetik ortalaması ise 10,25 (ss=3,703; SH=0,166) olarak belirlenmiştir.

Tablo 5. Suç Korkusu Ölçeği Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Aritmetik Ortalama Bulguları

	59. Cinsiyetiniz nedir?	Sayı (n)	Aritmetik Ortalama (¯x)	Std. Sapma (ss)	Std. Ortalama Hatası (Shx)
Suç Mağduriyet Korkusu	Erkek	255	60,81	24,686	1,546
	Kadın	241	81,22	16,987	1,094
Suç Mağduriyet Risk Algısı	Erkek	255	52,73	24,210	1,516
	Kadın	241	69,50	23,540	1,516
Güvensiz Hissetme	Erkek	255	8,80	3,174	,199
	Kadın	241	11,78	3,614	,233

Katılımcıların Suç Mağduriyet Korkusu puanları cinsiyete göre incelendiğinde, kadınların ortalamalarının erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Benzer biçimde, Suç Mağduriyet Risk Algısı ve Güvensiz Hissetme puanlarının da kadınlarda daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçlarına göre, suç mağduriyet korkusu ($t=10,777$; $p<0,05$), mağduriyet risk algısı ($t=7,816$; $p<0,05$) ve güvensiz hissetme ($t=9,746$; $p<0,05$) alt boyutlarında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuş; kadınların tüm alt boyutlarda daha yüksek puanlara sahip olduğu belirlenmiştir.

Yaş gruplarına göre yapılan analizlerde, Suç Mağduriyet Korkusu ($F=2,938$; $p<0,05$) ve Suç Mağduriyet Risk Algısı ($F=2,981$; $p<0,05$) açısından anlamlı farklılıklar saptanırken, Güvensiz Hissetme alt boyutunda anlamlı fark bulunmamıştır ($F=2,128$; $p>0,05$). Post-hoc analizler, genç yaş gruplarının daha yüksek korku ve risk algısına sahip olduğunu, 36–49 yaş grubunun ise en düşük ortalamalara sahip olduğunu göstermiştir. Elli yaş ve üzeri grubun bazı alt boyutlarda daha yüksek ortalamalara sahip olduğu dikkat çekmiştir.

Eğitim düzeyine göre yapılan karşılaştırmalarda, Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk Algısı ve Güvensiz Hissetme puanları açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Bu bulgu, suç korkusunun eğitim düzeyinden bağımsız olarak geliştiğini göstermektedir. Suç türleri şahsa yönelik ve mal varlığına yönelik olarak gruplandırıldığında, genel korku düzeylerinin benzer olduğu görülmüştür. Ancak kadınların şahsa yönelik suçlara ilişkin korku düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların Suç Mağduriyet Korkusu ve Suç Mağduriyet Risk Algısı puanlarının doğrudan mağduriyet deneyimine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan analizlerde, her iki alt boyutta da istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Buna karşılık, Güvensiz Hissetme alt boyutunda doğrudan mağduriyet deneyimi yaşayan katılımcıların puanlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir ($t=-3,446$; $p<0,05$). Dolaylı mağduriyet deneyiminin ise alt boyutlar üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığı görülmüştür.

Semtteki fiziksel ve sosyal düzensizliklerin önem düzeyi arttıkça, suç korkusuna ilişkin tüm alt boyut puanlarında artış olduğu saptanmıştır. Düzensizlik algısının artmasıyla birlikte suç korkusu, güvensiz hissetme ve risk algısının kademeli olarak yükseldiği görülmüştür. Benzer biçimde, semt aidiyeti algısına göre yapılan karşılaştırmalarda, aidiyet hissetmeyen veya kararsız olan katılımcıların puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Suç Mağduriyet Korkusu, Suç Mağduriyet Risk Algısı ve Güvensiz Hissetme değişkenleri arasındaki ilişkiler incelendiğinde, değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler saptanmıştır. Suç korkusu ile risk algısı ve güvensiz hissetme arasında orta düzeyde pozitif ilişkiler bulunması, bu değişkenlerin birbiriyle ilişkili ancak farklı boyutlar olduğunu göstermektedir.

Bu bölümde suç mağduriyet korkusu, güvensiz hissetme ve suç mağduriyet risk algısı alt boyutlarının Cronbach's alfa değerleri yer almaktadır.

Tablo 6. Suç Mağduriyet Korkusu Alt Boyutu Coronbach's Alfa Değeri

Cronbach's Alpha Değeri	Sayı (n)
,928	10

TARTIŞMA

Bu çalışma, Çukurova Üniversitesi öğrencilerinde suç korkusu ve mağduriyet risk algısının düzeyini ve bu algıyı şekillendiren bireysel ve çevresel faktörleri incelemiştir. Bulgular, suç korkusunun doğrudan mağduriyet deneyiminden ziyade algısal, çevresel ve toplumsal dinamiklerle şekillenen çok boyutlu bir olgu olduğunu göstermektedir. Bu durum, suç korkusunun nesnel suç deneyimlerinden bağımsız olarak bireylerin çevreyi algılama biçimi ve bilişsel değerlendirmeleri üzerinden şekillendiğini ortaya koymaktadır. Örneklemin yüksek düzeyde suç korkusu ve risk algısı bildirmesi, suç korkusunun yalnızca suç oranlarının bir yansıması olmadığını; potansiyel mağduriyet algısıyla beslendiğini göstermekte ve bu bulgular literatürde suç oranlarındaki azalmaya rağmen suç korkusunun devam edebildiğini bildiren çalışmalarla uyumludur (5).

Suç türlerine ilişkin bulgular, suç korkusu ile mağduriyet risk algısının kavramsal olarak ayrıştığını ortaya koymuştur. Katılımcıların şahsa yönelik şiddet suçlarına karşı daha yüksek korku bildirmesi, risk algısının ise gündelik yaşamda daha sık karşılaşılan durumlara yönelmesi, suç korkusunun daha çok duygusal; risk algısının ise bilişsel bir değerlendirmeyi yansıttığını desteklemektedir. Bu ayrım, suç korkusunun yalnızca rasyonel risk değerlendirmesine dayalı olmadığını, aynı zamanda duygusal tepkiler ve sembolik tehdit algıları ile beslendiğini göstermektedir. Cinsiyet değişkeni, suç korkusunun en güçlü yordayıcılarından biri olarak öne çıkmış; kadınların tüm alt boyutlarda daha yüksek puanlara sahip olması savunmasızlık yaklaşımı ve literatürde tanımlanan cinsiyet farklılıkları ile uyumludur (1,2). Kadınlarda daha yüksek suç korkusu düzeylerinin, fiziksel savunmasızlık algısı, toplumsal cinsiyet rolleri ve dolaylı mağduriyet deneyimlerinin (medya, çevresel anlatılar) etkisiyle açıklanabileceği düşünülmektedir.

Yaş değişkenine ilişkin bulgular, suç korkusunun yalnızca ileri yaş gruplarına özgü olmadığını; genç yaş gruplarında

Bull Leg Med 2026;31(2):198-204

da yüksek düzeyde algısal kırılganlık bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, üniversite öğrencilerinin sosyal ve mekânsal hareketliliğinin yüksek olması, yeni çevrelere maruziyet ve belirsizlik algısının artması ile ilişkili olabilir. Buna karşılık, eğitim düzeyinin suç korkusu ve risk algısı üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmaması, bu olgunun rasyonel bilgi düzeyinden ziyade çevresel ipuçları ve sosyal bağlamla ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Başka bir ifadeyle, bireylerin suç korkusu bilişsel bilgi düzeyinden çok algısal ve deneyimsel faktörlerle şekillenmektedir.

Çevresel faktörler, suç korkusunun oluşumunda belirleyici bir role sahiptir. Algılanan fiziksel ve sosyal düzensizlik arttıkça suç korkusu, güvensiz hissetme ve mağduriyet risk algısının da artması, düzensizlik teorisi ve kırık camlar yaklaşımının öngörüleriyle uyumludur (9,10). Bu bulgu, bireylerin çevredeki küçük düzensizlik işaretlerini potansiyel suç tehdidi olarak yorumladığını ve bu durumun algısal güvensizlik hissini artırdığını göstermektedir. Güvenlik algısının gündüz–gece ve kamusal alan–ev ortamı arasında değişmesi, suç korkusunun mekânsal ve zamansal olarak dinamik bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Sosyal bütünleşme ve aidiyet duygusu, suç korkusunu azaltan önemli koruyucu faktörler olarak belirlenmiştir. Mahallesine aidiyet hisseden ve sosyal destek algısı yüksek bireylerin suç korkusu ve risk algısının daha düşük olması, sosyal kontrol yaklaşımı ile uyumludur (8). Bu durum, güçlü sosyal bağların bireylerde güven duygusunu artırarak suç korkusunu azaltıcı bir tampon mekanizma işlevi gördüğünü düşündürmektedir. Son olarak, suç korkusunun davranışsal sonuçları belirgindir; kaçınma ve koruyucu davranışların yaygınlığı, suç korkusunun gündelik yaşam pratiklerini doğrudan etkilediğini göstermektedir. Doğrudan mağduriyet deneyiminin korkudan ziyade güvensizlik hissini artırması ise suç korkusunun deneyimden çok algılanan çevresel tehditler üzerinden şekillendiğine işaret etmektedir. Bu bulgu, suç korkusunun oluşumunda dolaylı deneyimlerin ve algısal süreçlerin doğrudan mağduriyet deneyimlerinden daha etkili olabileceğini göstermesi açısından dikkat çekicidir.

Elde edilen bulgular, suç korkusunun adli bilimler açısından yalnızca bir algı değişkeni olmadığını; bireylerin suç bildirim davranışlarını, adli süreçlere başvuru eğilimlerini ve mağduriyetin görünürlüğünü etkileyebilecek bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Genel olarak bu çalışma, suç korkusunun bireysel özellikler, çevresel düzensizlik ve toplumsal bağların etkileşimiyle oluşan çok boyutlu bir olgu olduğunu ve yalnızca suç oranlarıyla açıklanamayacağını ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma, suç korkusunun algısal ve çevresel belirleyicilerini birlikte ele alarak literatüre özgün bir katkı sunmaktadır.

SONUÇ

Bu çalışma, Çukurova Üniversitesi öğrencilerinde suç korkusu ve mağduriyet risk algısının yüksek düzeyde olduğunu ve bu algının doğrudan mağduriyet deneyiminden çok algısal, çevresel ve toplumsal faktörlerle şekillendiğini göstermektedir. Elde edilen bulgular, suç korkusunun yalnızca bireysel deneyimlere değil, aynı zamanda çevresel ipuçları ve algısal değerlendirmelere dayalı olarak geliştiğini ortaya koymaktadır. Cinsiyet, suç korkusunun en güçlü belirleyicilerinden biri olup kadınların tüm alt boyutlarda daha yüksek puanlara sahip olduğu saptanmıştır. Mağduriyet korkusu, mağduriyet risk algısı ve güvensiz hissetme arasında pozitif yönlü ilişkiler bulunmuş; doğrudan mağduriyet deneyiminin korkudan ziyade güvensizlik hissini artırdığı belirlenmiştir. Yaş değişkeni suç korkusu ve risk algısı üzerinde etkili olurken, eğitim düzeyinin anlamlı bir etkisi saptanmamıştır. Algılanan fiziksel ve sosyal düzensizliklerin artması, suç korkusu ve kaçınma davranışlarını güçlendirmiştir.

Bu bulgular doğrultusunda, suç korkusunun azaltılmasına yönelik yaklaşımların yalnızca suç oranlarına odaklanmak yerine, çevresel ve algısal faktörleri de dikkate almasının önemli olabileceği düşünülmektedir. Kentsel çevrenin düzenlenmesi, fiziksel düzensizliğin azaltılması ve sosyal bağların güçlendirilmesine yönelik müdahalelerin suç korkusunu azaltmada etkili olabileceği değerlendirilmektedir. Kamusal alanların güvenliğinin artırılması, sosyal bütünleşmeyi destekleyen uygulamalar ve sorumlu medya sunumu bu süreçte önem taşımaktadır. Bu öneriler, çalışmada elde edilen bulguların işaret ettiği ilişkiler doğrultusunda geliştirilmiş olup, farklı örneklemlerde yapılacak çalışmalarla desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca kadınlar ve yaşlı bireyler gibi kırılgan gruplara yönelik güvenlik algısını güçlendiren sosyal ve çevresel düzenlemelerin yaygınlaştırılması önerilmektedir.

BİLDİRİMLER

Değerlendirme

Dahili çift kör danışmanlık

Çıkar Çatışması

Yazarlar bu makale ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek

Yazarlar bu makale ile ilgili herhangi bir malî destek kullanımı bildirmemişlerdir.

Etik Beyan

Bu çalışma için Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan 10.09.2021tarih ve 114 sayılı yazı ile etik izin alınmış olup Helsinki Bildirgesi kriterleri göz önünde bulundurulmuştur.

Tez mi?

Bu çalışma, birinci yazarın 2023 tarihli, "Suç Korkusu; Çukurova Üniversitesi öğrencilerinde suç korkusu" başlıklı Doktora Tezinin yeniden düzenlenmesi ile oluşturulmuştur.

Yazarlık Katkısı

Fikir: EA, KK, NZ, Tasarım: EA, KK, ZE, Gözetim: MKG, NZ, Finansman: EA, ZE, KK, Araç gereç: MKG, NZ, EA, Veri toplama ve işleme: ZE, KK, NZ, Analiz ve yorumlama: MKG, KK, NZ, Literatür tarama: EA, ZE, KK, Yazma: EA, ZE, KK, NZ, Eleştirel inceleme: EA, ZE, KK, MKG, NZ,

KAYNAKLAR

1. Ferraro KF. *Fear of crime: Interpreting victimization risk*. Albany (NY): State University of New York Press; 1995.
2. Ferraro KF, LaGrange R. The measurement of fear of crime. Sociol Inq. 1987;57:70-101.
3. Franklin TW, Franklin CA, Fearn NE. A multilevel analysis of the vulnerability, disorder, and social integration models of fear of crime. Soc Justice Res. 2008;21(2):204-227. https://doi.org/10.1007/s11211-008-0069-9
4. Liska AE, Sanchirico A, Reed MD. Fear of crime and constrained behavior: Specifying and estimating a reciprocal effects model. Soc Forces. 1988;66(3):827-837.
5. Furstenberg FF. Public reaction to crime in the streets. Am Scholar. 1971;40:601-610.
6. Rader NE. The threat of victimization: A theoretical reconceptualization of fear of crime. Sociol Spectr. 2004;24(6):689-704. https://doi.org/doi:10.1080/02732170490506382
7. Hennen JR, Knudten RD. A lifestyle analysis of the elderly: Perceptions of risk, fear, and vulnerability. Illn Crisis Loss. 2001;9(2):190-208. https://doi.org/doi:10.1177/105413730100900204
8. Skogan WG, Maxfield MG. *Coping with crime: Individual and neighborhood reactions*. Beverly Hills: Sage Publications; 1981.
9. Boers K. Fear of violent crime. In: Heitmeyer W, Hagan J, editors. *International handbook of violence research*. Dordrecht: Springer; 2003. p.1131-1149. https://doi.org/doi:10.1007/978-94-010-0278-1-48
10. Wilson JQ, Kelling GL. Broken windows. Atlantic Monthly. 1982;249(3):29-38.
11. Kruger DJ, Reischl TM, Gee GC. Neighborhood social conditions mediate the associations between physical deterioration and mental health. Am J Community Psychol. 2007;40:261-271. https://doi.org/doi:10.1007/s10464-007-9135-1
12. Stafford M, Chandola T, Marmot M. Association between fear of crime and mental health and physical functioning. Am J Public Health. 2007;97(11):2076-2081. https://doi.org/doi:10.2105/AJPH.2006.097154